

HØRINGSBOK

UTREDNING AV EVENTUELT ENDRET SKOLESTRUKTUR GJENNOM SAMMENSLÅING AV SKOLEKRETSENE SEL OG OTTA

**Etter bestilling fra
kommunestyret 11.12.2017**

Innholdsfortegnelse

	FORORD	4
1	INNLEDNING	5
2	BAKGRUNN, MANDAT OG ORGANISERING	6
	2.1 BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN FOR 2018 – 2021	6
	2.2 FORUTSETNINGER FOR ARBEIDET	6
	2.3 VEDTATTE ØKONOMISKE HANDLINGSREGLER	7
	2.4 MANDAT	7
	2.5 ARBEIDSGRUPPEN	7
	2.6 ORGANISERING OG FRAMDRIFTSPLAN	8
	2.7 INVOLVERING I PROSESSEN OG HENSYNET TIL BARNETS BESTE	9
	2.8 HØRINGSPROSESS OG VIDERE SAKSGANG	9
3	VIKTIGE PREMISS I UTREDNING AV STRUKTUR	10
	3.1 ELEVPROGNOSER	10
	3.1.1 Antall elever og førskolebarn i skolekretsene Sel og Otta	10
	3.1.2 Antall klasser i kretsene Otta og Sel, 2017–2022	11
	3.2 DAGENS SITUASJON – ELEVTALL, SKOLENES ELEVKAPASITET, BYGG OG RESSURSER	12
	3.2.1 Elevkapasitet ved Otta skole og Sel skule i forhold til antall elever	12
	3.2.2 Forholdet mellom elevtall og ledig elevkapasitet ved de fire skolene i Sel kommune	12
	3.2.3 Tilstanden på skolebyggene ved Otta skole og Sel skule	13
	3.2.4 Pedagogressurser i skolene i Sel	14
	3.2.5 Ressurser til skolene og pr. elev frem til 2020	16
	3.2.6 FDV – utgifter	17
	3.2.7 Skyssbehov	17
4	PRESENTASJON OG VURDERING AV ALTERNATIVENE	18
	4.1 PRESENTASJON AV ALTERNATIV 0	18
	4.2 PRESENTASJON AV ALTERNATIV 1	18
	4.3 VURDERING AV DE TO ALTERNATIVENE	18
	4.4 ØKONOMISK LIKESTILLING AV DE TO ALTERNATIVENE	18
	4.5 HELHETLIG TILNÆRMING	19
	4.5.1 Barnets beste	19
	4.5.2 Overordnede styringsdokument om kvalitet i skolen	20
	4.5.3 Læreplanverket for grunnskolen og Kvalitetsplan for Sel-skolen	21
	4.5.4 Elevenes læringsmiljø	21
	4.5.5 Forholdet hjem – skole	22
	4.5.6 Skoleskyss og reisetid	22
	4.5.7 SFO	23
	4.5.8 Leksehjelp	23
	4.5.9 Målform	24
	4.5.10 Forholdet mellom små og store skoler	24
	4.5.11 Rekruttering og kompetanse	25
	4.5.12 Samfunnsmessig vurdering i forhold til lokalsamfunn	26
	4.5.13 Etterbruk	27
	4.6 VURDERING AV ALTERNATIV 1 OPP MOT ALTERNATIV 0	27
	4.6.1 Beskrivelse av Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0	27

4.6.2	Antall elever og klasser	28
4.6.3	Konsekvenser for skolebygg	28
4.6.4	Netto endring i utgifter til skyss, FDV og SFO gjort om til pedagogårsverk	29
4.6.5	Forskjell i bruk av pedagogressurser til ulike formål	29
4.6.6	Forhold som taler for Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0	30
4.6.7	Forhold som taler mot Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0	31
4.7	VURDERING AV GJENNOMFØRBARHET AV DE TO ALTERNATIVENE	31
4.7.1	Alternativ 0	31
4.7.2	Alternativ 1	32
4.7.3	Skolekretsgrenser og nærskoleprinsippet	32
5	NEDBEMANNING	33
6	AVSLUTTENDE BETRAKTNINGER	33
	AKTUELLE LOVER, FORSKRIFTER, RUNDSKRIV OG PLANER	35
	LITTERATURLISTE	36

Forord

Prognoser for elevtallsutviklingen viser at skolene vil få lavere elevtall i årene som kommer. Til sammenligning øker andelen av eldre i kommunen. Med bakgrunn i demografiske endringer og en økonomisk situasjon hvor behovet for å skape nødvendig handlingsrom er stort, er det derfor nødvendig å utrede om dagens skolestruktur kan innrettes på en annen måte for å tilpasse ressursbruken til vedtatte økonomiske rammer. Dette betyr at det er nødvendig å vurdere hvordan ressursene samlet sett blir brukt i forhold til de behov kommunen har i årene som kommer. I utredningen er det lagt vekt på å vurdere valg av skolestruktur med fokus på elevenes beste, det pedagogiske perspektiv, det økonomiske perspektiv og det samfunnsmessige perspektiv.

Sel kommune har en desentralisert skolestruktur fordelt på fire skoleanlegg. Det har vært gjennomført flere justeringer av skolestrukturen i kommunen de siste 30 årene. Den siste endringen fant sted i 2003 da Sjoa skole ble lagt ned og elevene der fikk sin nærscole på Otta. Videre ble det gjennomført et stort utredningsarbeid av skolestrukturen i kommunen i 2014. Kommunestyret vedtok å opprettholde samme skolestruktur, da med et totalt rammekutt til grunnskole på kr. 3,5 mill.

I arbeidet med å vurdere skolestruktur er det viktig å være klar over skolens betydning. Utover det å være en arena for læring, blir skolen vurdert som viktig for mange i lokalsamfunnet. Skolen har mange roller som fysisk samlingsplass, base for arrangement, møtested for barn og voksne, som arbeidsplass og som en identitetsbygger i lokalsamfunnet. Ved nedlegging av en skole må de økonomiske sidene vurderes opp mot andre faktorer som for eksempel verdien av å ha skole i nærmiljøet, konsekvenser for de yngste elevene og lengre reisetid.

For arbeidsgruppen har det overordna målet vært å framstille alternativet for eventuell endring av skolestrukturen og dagens skolestruktur på en objektiv og faglig kvalitativt god måte. Videre har fokuset vært å belyse et alternativ som kan gi kommunen en robust og varig skolestruktur der alle elevene i kommunen får god opplæring med et best mulig pedagogisk tilbud uavhengig av hvor de bor.

Arbeidsgruppen har lagt ned et betydelig arbeid, og rådmannen takker for et godt gjennomført arbeid.

Otta, 16. april 2018

Kaija Eide Drønen
Rådmann

1 Innledning

I perioden 2018–2020 står skolene foran et nedtak på til sammen 5,2 mill. kroner, jf. kommunestyrevedtak om [budsjett og økonomiplan 2018–2021](#). Nedtaket fordeler seg slik:

- 2018: kr. 1,2 mill. tilsvarende 2 % kutt i ramme.
- 2019: kr. 3 mill.
- 2020: kr. 1 mill.

Det bemerkes her at det ikke er tatt høyde for at virksomhetene kompenseres for årlig lønnsvekst. Kommunestyret har i budsjett og økonomiplanvedtaket av desember 2017 bedt rådmannen om å starte utredning av endret skolestruktur ved at skolekretsene Otta og Sel 1-7 slås sammen til en skolekrets med skolested Otta. I og med at bestillingen fra kommunestyret er så konkret, er det innledningsvis viktig å bemerke at utredningen omfatter to alternativ:

- En videreføring av dagens struktur.
- En sammenslåing av skolekretsene Otta og Sel ved at Sel skule legges ned.

Basert på utredningen skal rådmannen legge frem sin tilråding innen utgangen av 2. kvartal.

I utredningen brukes betegnelsen *dagens struktur*. Med dette menes dagens skolestruktur med de økonomiske rammene for 2018.

Målgruppen til denne rapporten er mottakere med ulike roller i spørsmålet om skolekretsene Otta skole og Sel skule. Rapporten skal leses av de nærmeste berørte parter som elever, foreldre, lærere og skoleledere, samtidig som den skal være et grunnlagsdokument for beslutning for politikerne i Sel kommune. I tillegg vil den være et offentlig dokument, og er dermed tilgjengelig for alle innbyggerne i kommunen.

Rapporten starter med en innledning der det blir gjort rede for bakgrunnen for arbeidet, mandat, organisering og prosess. Videre går rapporten inn på viktige premisser som ligger til grunn for valg av alternativ struktur, bl.a. elevprognoser, antall elever og klasser. Deretter følger en beskrivelse av dagens situasjon med tanke på elevtall, skolens elevkapasitet, beskrivelse av skolebygg, ressurser i skolene FDV-utgifter og skyssbehov. Videre følger en presentasjon og vurdering av de to strukturalternativene. Til slutt gis det en oppsummering og kort omtale av videre prosess. I tekstboksen nedenfor gis en forklaring på begrep og forkortelser som blir brukt i utredningen.

Forkortelse	Navn
KS	Kommunestyre
FS	Formannskap
DU	Driftsutvalg
SSB	Statistisk sentralbyrå
GSI	Grunnskolens informasjonssystem
KOSTRA	Kommune-Stat-Rapportering
FDV	Forvaltning, drift og vedlikehold
PPT	Pedagogisk- psykologisk tjeneste
FAU	Foreldrenes arbeidsutvalg

Forkortelse	Navn
KFU	Kommunalt foreldreutvalg
HTV	Hovedtillitsvalgt
HVO	Hovedverneombud
OECD	Organisasjonen for økonomisk samarbeid i Europa
Assistent	Samlebetegnelse for barne- og ungdomsarbeider, assistent og vernepleier
Figur	Inneholder diagram og søyler
Tabell	Skjematiske oversikter over tallstørrelser

2 Bakgrunn, mandat og organisering

2.1 Budsjett og økonomiplan for 2018 – 2021

KS vedtok 11.12.17 i sak [79/17](#) budsjett og økonomiplan for 2018-2021 følgende bestillinger:

Kommunestyret ber rådmannen starte utredning av endret skolestruktur ved at skolekretsene Otta og Sel 1 – 7 slås sammen til en skolekrets med skolested Otta. Basert på utredningen legger rådmannen fram sin tilråkning innen utgangen av 2. kvartal 2018.

2.2 Forutsetninger for arbeidet

Endringene av pedagogsårsverk som resultat av nedtak i 2018 er i all hovedsak lagt inn fra første halvår av skoleåret 2018/2019.

Rådmannen har lagt inn som en forutsetning at det ikke er behov for nyinvesteringer i eksisterende skolebygg dersom skolestrukturen blir endret før ny Otta skole 1 - 7 står ferdig. Det vises i denne sammenheng til sak [53/17](#) Valg av lokalisering Otta skole 1-7, bygging av hall og valg av barnehagestruktur i Otta krets, der KS vedtok bygging av ny Otta skole 1-7 på Elvebakken, med ferdigstilling fra nytt skoleår 2020-2021. I utredningsarbeidet for bygging av ny Otta skole 1-7 er det tatt høyde for en kapasitet på 320 elever med tanke på en eventuell framtidig overføring av elever fra Sel skule til Otta skole.

Det er også i denne utredningen lagt som en forutsetning at ved eventuelt salg av skoleanlegg, skal anlegget ikke kunne bli tatt i bruk til privatskole. Ved et slikt valg av løsning, vil kommunen pådra seg nye utgifter, noe som ikke er ønskelig. Det er derfor nødvendig at det fattes et politisk vedtak om at det ved eventuelt salg av nedlagt skolebygg ikke skal kunne brukes til privatskole.

2.3 Vedtatte økonomiske handlingsregler

I juni 2013 vedtok KS tre handlingsregler for økonomisk styring. Disse handlingsreglene omhandler korrigert netto driftsresultatet, netto lånegjeld og disposisjonsfond. Det ble vedtatt at korrigert netto driftsresultat over tid skulle være 3 %. På bakgrunn av anbefalinger fra Teknisk beregningsutvalg, ble dette endret til 1,75 % i budsjettvedtaket for 2016.

Kommunen har hatt gode netto driftsresultat de siste årene, og har på bakgrunn av dette opparbeidet disposisjonsfond som utgjør 11,4 % av driftsinntektene. Målet er at dette over tid skal være 10 % av driftsinntektene.

I økonomiplanperioden 2018-2021 er netto driftsresultat så vidt positivt. Det er lavere enn anbefalt nivå og eget mål om at korrigert netto driftsresultat skal være 1,75 % av driftsinntektene. Målet nås ikke i økonomiplanperioden, og for å bedre netto driftsresultat er det nødvendig med effektivisering av driften ved å vurdere både struktur og nivå på tjenestetilbudet.

Kommunen har pr. 2017 moderat netto lånegjeld. Handlingsregelen definerer mål om at netto lånegjeld over tid ikke skal overstige 70 % av driftsinntektene. Med vedtatte investeringer vil lånegjelden utgjøre 91 % av driftsinntektene i 2020. Dette er langt over både anbefalt nivå og eget mål. Det er derfor viktig at driftsmidler blir frigjort til egenfinansiering av investeringer, og at investeringsnivået vurderes for å holde lånegjelden på et akseptabelt nivå.

2.4 Mandat

Vedtaket i KS sak [79/17](#) angir en smal bestilling av utredning av skolestruktur i den forstand at bestillingen omhandler to konkrete skoler. På bakgrunn av dette, har rådmannen utarbeidet følgende mandat for arbeidet:

Sammenslåing av skolekretser for Otta skole og Sel skule 1-7 med skolested Otta skole skal utredes og vurderes i en helhetlig analyse hvor pedagogiske, samfunnsmessige og økonomiske vurderinger skal vektlegges. Skolestruktur må tilpasses de økonomiske rammene som er tildelt.

Utredningen skal vise konkrete alternativ for ny skolestruktur som skal gi en framtidsrettet skole hvor opplæringstilbudet skal være likeverdig uavhengig av hvor man bor i kommunen.

Utredningen skal være grunnlaget for politisk beslutning i forhold til om dagens skolestruktur skal endres.

Driftsutvalget er referansegruppe for arbeidet.

Mandatet er drøftet og forankret i DU i 12. februar 2018.

2.5 Arbeidsgruppen

Kommunalsjef for oppvekst har ledet arbeidet, rektor ved Sel skule har vært sekretær i arbeidsgruppemøtene, virksomhetsleder for eiendom, økonomisjef, rektor Otta skole, hovedtillitsvalgte for Utdanningsforbundet og leder i FAU Sel skule og Otta skole har vært medlemmer i gruppen. I tillegg har konsulent Finn Arthur Forstrøm fra Forstrøm Konsulent bistått med grunnlagsmateriale, analysevurderinger og valg av metodikk.

Arbeidsgruppen har hatt tre møter. På bakgrunn av fremskaffede grunnlagsmateriale og analysevurderinger, har det mellom de formelle møtene vært gjennomført arbeidsmøter mellom rektorene og kommunalsjef.

2.6 Organisering og framdriftsplan

Følgende fremdriftsplan for utredning av skolestruktur ble orientert om i KS 05.02.2018:

Dato:	Aktivitet:
12.12.17	Informasjon om vedtak ut til foreldre ved Sel skule.
09.01.18	Informasjonsmøte for personalet ved Sel skule.
16.01.18	FAU-møte Sel skule.
23.01.18	Avklaring og informasjon om forståelse av bestilling.
02.02.18	Informasjon om prosess til HTV Utdanningsforbundet.
06.02.18	Konstituerende arbeidsgruppe utredningsarbeid.
12.02.18	Informasjon DU – framdriftsplan og mandat.
22.02.18	Møte m/Finn Arthur Forstrøm.
06.03.18	Møte arbeidsgruppa: godkjenning av informasjons- og involveringsplan, gjennomgang av foreløpig rapport.
06.3-10.04.18	Informasjon til ansatte, foreldre og elever.
22.03.18	KFU-møte med informasjon og status.
10.04.18	Møte i arbeidsgruppa: status om utredningen.
13.04.18	Frist ferdigstilling rapport.
16.04.18	Informasjon og status DU.
17.04.18	Elevrådsmøte Sel skule, status og informasjon.
16.04.18	Høringsstart. Rapport sendes på høring.
19.04.18	Felles informasjonsmøte for alle ansatte i skolene og PPT.
27.04.18	Elevrådsmøte Otta skole, status og informasjon.
24.04.18	Ungdomsråd, informasjon og status.
26.04.18	Åpent møte på Sel for skolekrets Sel og Otta.
14.05.18	Høringsfrist.
28.05.18	Behandling av sak om utredning skolekretser i DU.
12.06.18	Behandling av sak om utredning skolekretser i FS.
18.06.18	Behandling av sak om utredning skolekretser i KS.

Utredninger som omhandler skolestruktur vil i stor grad berøre elever, ansatte, foreldre og lokalsamfunn. Informasjon og involvering er viktige og nødvendige deler av disse prosessene. Involvering i denne sammenhengen betyr at den nedsatte arbeidsgruppen har hatt medlemmer med roller som HTV, leder FAU fra begge skolene, HVO og skoleledere. Disse har hatt en særlig definert rolle knyttet til informasjon om prosess og innhold etter hvert arbeidsgruppemøte ut til sine grupper. Rådmannen har gjennomført møter med FAU på Sel skule og KFU.

Med informasjon forstås deling av fremkommet faktagrunnlag. Elevrådene er ivaretatt gjennom jevnlig møter.

Ved at det er satt en kort tidsramme for å gjennomføre utredningen, er involvering og informasjon viet ekstra stor oppmerksomhet. Det vises her til kap. 1.8 som beskriver informasjon i løpet av utredningsprosessen og videre høringsprosess.

2.7 Involvering i prosessen og hensynet til barnets beste

For å oppleve trygghet og forutsigbarhet, har alle barn et grunnleggende behov for informasjon og for å bli lyttet til. I [FNs barnekonvensjon](#) er dette ivaretatt i artikkel 12 der det står at barn som er i stand til å danne seg egne synspunkt har rett til å gi uttrykk for disse i alle forhold som gjelder barnet. Når det gjelder retten til å bli hørt i rettslige saker eller administrativ saksbehandling, kan dette skje direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ. Mona Grethe Hosarøygard er ny barnetalsperson i Sel kommune fra 2018, og er oppnevnt som representant i denne høringssaken. I forbindelse med høringsrunden er det lagt opp til involvering av alle elevene ved Otta skole og Sel skule.

Alle ansatte på skolene, fjellskolen, voksenopplæring og PPT er invitert til felles informasjonsmøte den 19.04.2018. Ansatte vil også bli informert i forbindelse med høringsrunden fra sin nærmeste leder. Rådmannen har holdt DU løpende orientert om arbeidet.

2.8 Høringsprosess og videre saksgang

Høringsdokumentene består av en utredning av skolestruktur i Sel kommune, skolekrets Otta og Sel og et høringsbrev.

I høringsrunden er det krav om at berørte parter skal høres. I lov og forskriftsbestemmelsene er det ikke gitt retningslinjer for hvor lang høringsfristen skal være i saker om skolestruktur, jf. [forvaltningsloven § 37](#). Det er gitt anbefalinger om en høringsfrist på 2 måneder, men fristen kan også gjøres kortere. Den enkelte som skal uttale seg må imidlertid få tilstrekkelig tid til å forberede sin uttalelse. Ved utredningen om skolestruktur i 2014 ble det brukt fire ukers høringsperiode, og det er valgt å bruke tilsvarende periode i denne utredningen. Som allerede beskrevet har det i løpet av utredningen vært lagt opp til informasjon til FAU, KFU, ungdomsråd, elevråd og ansatte, altså i forkant av høringen. På den måten er det sikret best mulig informasjon om arbeidet, samt at spørsmål og innspill som er kommet opp er blitt drøftet i arbeidsgruppen underveis i prosessen.

Utredningen vil bli sendt på høring til FAU ved alle skolene, KFU, elevråd ved alle skolene, tillitsvalgte, ungdomsrådet, barnas representant i plansaker og til fylkeskommunen. I tillegg vil lag og foreninger på Sel bli invitert til å delta i høringen og få tilsendt høringsdokumentene. På bakgrunn av at endring av skolekretser i dette tilfellet omhandler eventuell nedleggelse av Sel skule, vil også foreldreutvalget ved Sel barnehage få tilsendt høringsdokumentene. Rapporten vil bli lagt ut på kommunens hjemmeside.

Det vil bli gjennomført et åpent møte med skolestruktur som tema. Dette møtet er et felles møte for skolekretsene Sel og Otta. Etter at høringsfristen er ute, vil innspillene fra høringsrunden bli nøye kommentert og vurdert. Rådmannen vil på bakgrunn av en

samlet og helhetlig vurdering legge fram sak for KS med en tilråding om Otta og Sel skolekrets skal videreføres, eller slås sammen til en skolekrets med skolested Otta. KS skal fatte endelig vedtak om dette 18.06.2018, jfr. framdriftsplanen i kapittel 2.6.

3 Viktige premiss i utredning av struktur

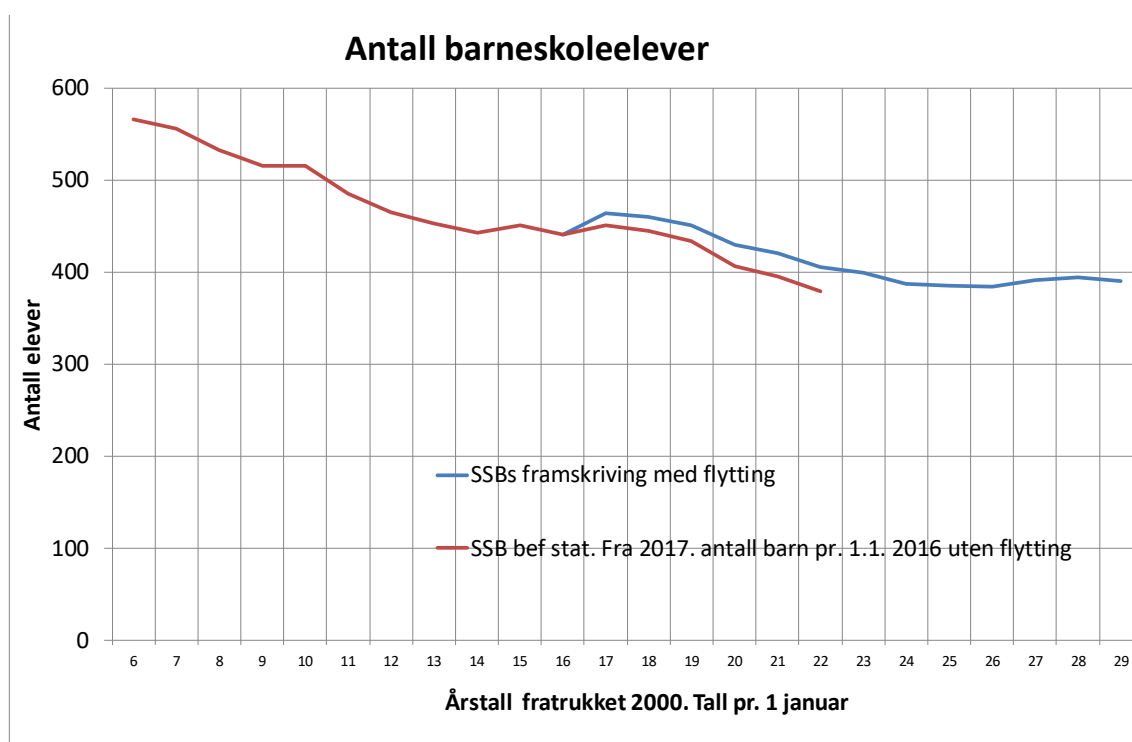
Dette kapitlet belyser hvilke premiss som ligger til grunn for utredning av skolestruktur. Kapitlet er således viktig for å få en forståelse av behovet for å se nærmere på skolestrukturen i Sel kommune.

3.1 Elevprognoser

Det vil alltid råde en viss usikkerhet omkring hvor mange elever en vil ha i Sel kommune framover. Framskrevet tall for barn i grunnskolealder reduseres med 30 elever fra skoleåret 2017-2018 til skoleåret 2021-2022. Fra skoleåret 2022-2023 vil elevtallet synke med ytterligere 22 elever, jf. [Budsjett og økonomiplan 2018–2021](#), s. 11.

Figur 3-1 viser SSBs prognoser for barneskoleelever i Sel kommune. Prognosene tilsier en nedgang fram mot 2024, men at elevtallet i barneskolen deretter blir relativt stabilt.

Figur 3–1 Antall barneskoleelever Sel kommune, 2006–2029.

3.1.1 Antall elever og førskolebarn i skolekretsene Sel og Otta

I tabell 3-1 vises antall fødte barn i perioden 2005-2017 basert på opplysninger fra SSB og GSI pr. 1.10.2017. Det er ikke tatt hensyn til inn- og utflytting.

Tabell 3-1 Elevene pr. krets og skole tall fra SSB pr.31.12.2017 og GSI skoleåret 2017-2018

Førskolebarn og skolebarn pr. krets			
Alder 2017/trinn	Otta skole	Sel skole	Totalt
0 år (f.2017)	40	6	46
1 år (f.2016)	27	7	34
2 år (f.2015)	42	4	46
3 år (f.2014)	35	7	42
4 år (f.2013)	29	6	35
5 år (f.2012)	39	5	44
1.klasse (f.2011)	39	2	41
2.klasse (f.2010)	48	8	56
3.klasse (f.2009)	47	4	51
4.klasse (f.2008)	47	6	53
5.klasse (f.2007)	44	11	55
6.klasse (f.2006)	42	8	50
7.klasse (f.2005)	37	13	50
Sum trinn 1-7	304	52	356

3.1.2 Antall klasser i kretsene Otta og Sel, 2017-2022

Tidligere ble normer for klassestørrelse angitt i opplæringsloven. I dag sier opplæringsloven [§ 8-2](#): «*Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.*» Dette betyr at det er rektorene som må foreta en skjønnsmessig vurdering av hvor mange elever det er sikkerhetsmessig og pedagogisk forsvarlig å ha i et klasserom.

Med bakgrunn i dagens skolestruktur og elevtallsprognosene beskrevet ovenfor, er det i tabell 3-2 laget en oversikt over antall klasser for Otta skole og Sel skule i tidsrommet 2017 – 2022. Tabellen viser også forholdet mellom elevtall og elevkapasiteten ved de to skolebyggene.

Som en ser, er skolebyggenes elevkapasitet høyere enn det reelle behovet ut fra elevtallet.

Tabell 3-2 Oversikt over antall elever og klasser Otta skole og Sel skule, 2017-2022

Dagens struktur	Elever i skolen totalt						Skolens elev-kapasitet	Beregnet antall klasser					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Otta skole	304	306	293	284	279	259	450	14	14	14	14	14	13
Sel skule	52	44	42	38	36	39	100	3	3	3	3	3	3
Sum	356	350	335	322	315	298	550	17	17	17	17	17	16

3.2 Dagens situasjon – elevtall, skolenes elevkapasitet, bygg og ressurser

3.2.1 Elevkapasitet ved Otta skole og Sel skule i forhold til antall elever

Samlet elevtall for Sel skule og Otta skole er 356 (GSI, skoleåret 2017-18), og det fordeler seg slik:

- Otta skole, trinn 1 – 7, 304 elever:
  - Trinn 1 – 4 på avd. Nyhusom, 181 elever.
  - Trinn 5 – 7 på avd. Sentrum, 123 elever.
- Sel skule trinn 1 – 7, 52 elever.

Tabell 3-3 Forhold mellom elevtall og elevkapasitet ved Otta skole og Sel skule basert på elevtall for inneværende skoleår

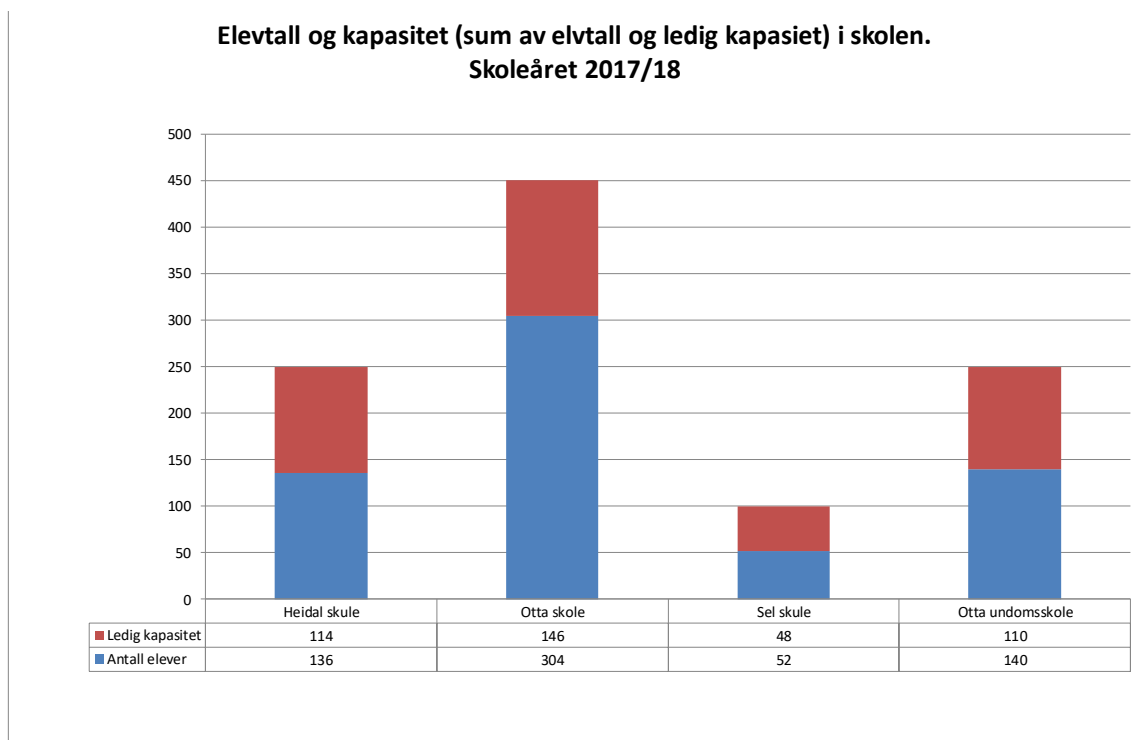
Dagens struktur	Antall elever 2017-2018	Skolens elevkapasitet
Otta skole	304	450
Sel skule	52	100
Totalt	356	550

Tabellen viser at det ved en eventuell sammenslåing av skolekretsene, er tilstrekkelig elevkapasitet ved Otta skole til å overflytte elevene fra Sel skule til Otta skole.

3.2.2 Forholdet mellom elevtall og ledig elevkapasitet ved de fire skolene i Sel kommune

Figur 3-2 angir forholdet mellom elevtall og ledig elevkapasitet ved skolene, og er laget på bakgrunn av elevtall pr. 1.10.2017 (GSI). Figuren viser en total ledig elevkapasitet for de fire skolene samlet sett på knapt 420 elevplasser, og at skolene i dag dermed har betydelig ledig elevkapasitet i forhold til elevtall.

Figur 3–2 Forholdet mellom elevtall og elevkapasitet ved skolene i Sel

3.2.3 Tilstanden på skolebyggene ved Otta skole og Sel skule

Her gis en kort beskrivelse av Sel skule og Otta skole. Den 18.09.2017 vedtok kommunestyret bygging av Otta skole 1- 7 ved Elvebakken. Dette vil medføre bygging av en ny skole og en samling av trinnene 1- 4 og 5–7 til en lokasjon. En har i denne rapporten likevel valgt å ha med en beskrivelse av Otta skole slik den framstår i dag.

Sel skule:

Nybygget er i hovedsak bra stand bygningsteknisk. Bygget er renovert utvendig i 2007 med blant annet nytt tak og annet utvendig vedlikehold, men det er behov for en god del innvendig vedlikehold fremover. I bygget er det begrenset ventilasjon, men det ble satt inn minianlegg på tre klasserom for noen år siden. I dette bygget er det behov for full oppgradering av toaletter, garderober og dusjer, som er i dårlig forfatning. Bygget er ikke universelt utformet.

Gamlebygget ble totalt ombygd innvendig i 2002-2003 med nye rom, ventilasjon, heis og trapp. Bygget er universelt utformet.

Uteområdet ved skolen er svært bra. Det er store grøntområder som er meget godt egnet for variert fysisk aktivitet og lek både sommer og vinter. I tillegg har skolen en ballbinge.

Otta skole

Avd. Sentrum (trinn 5 – 7):

Bygningsmassen ved avd. Sentrum er av gammel dato. Gjennom årene er det foretatt utbedringer knyttet til inneklima med montering av ventilasjonsanlegg på alle klasserom i Blokk 1 («Raudbygget») og i lærernes arbeidsrom. I tillegg har det siden 2007 vært skiftet belysning, termostater på radiatorer og montert utvendig solskjerming. I forbindelse med bygging av to heiser i 2002-2003 ble det bygget 8 nye toaletter i 1. og 2. etasje. Etter flommen i 2011 er garderobene under gymsalen fullrenovert, og sto ferdig på nyåret 2012.

Avd. Sentrum består av mange plan, og universell utforming er derfor en utfordring. Etter byggingen i 2002-2003 kan det sies at dette er ivarettatt i den forstand at det er bygget heiser og toalett med dusjmuligheter i tilknytning til gymsalen. Det er ikke tilgang for rullestolbrukere til læreres arbeidsrom. Uteområdet ved skolen er preget av at det er en sentrumsskole /byskole, og har således ikke samme mulighet for variasjon av aktiviteter som de andre barneskolene. Ved Otta skole er det likevel gode muligheter for lek på håndballbane, klatrestativ, husker, hinderløype m.m.

Otta skole, avd. Nyhusom (trinn 1- 4):

Første trinn av Nyhusom stod ferdig i 1999, og bygget er i god stand. Det har blitt montert nye støydempende himlinger for å bedre akustikken i aktuelle rom. Dette ble gjort i to-tre omganger, første gang i 2003-2004 og siste gang i 2007. I 2009-2010 ble skolen utvidet med spesialrom for data og bibliotek, møterom og arbeidsplass til lærere. I tillegg ble det bygget et stort allrom med tilhørende kjøkken. Allrommet kan deles i opptil tre større rom som kan brukes til praktiske fag som f.eks. kunst- og håndverk, musikk og fysisk aktivitet. Skolen er universelt utformet, men det er ikke heis til klasserom og SFO i 2. etasje. Elevene må ta seg opp via utendørs trapp eller gangvei.

Uteområdet ved skolen er svært bra. Det er store grøntområder som er godt egnet for variert fysisk aktivitet og lek både sommer og vinter.

3.2.4 Pedagogressurser i skolene i Sel

Pr. 1.10.2017 utgjør det totale årsverket i de fire skolene i Sel 86,3 årsverk. Et pedagogårsverk er beregnet til kr. 650 000. Av de totale ressursene innenfor grunnskoleundervisning er ca. 95 % lønn til pedagoger, assistenter og pedagogisk/administrativ ledelse. Dette gjør at oppmerksomheten blir konsentrert om denne hovedressursen, og det vil heretter bli kalt *pedagogressurser*.

For å kunne illustrere virkningen mellom videreføring av dagens struktur og en eventuell nedleggelse av Sel skule, har en funnet det formålstjenlig å dele pedagogressursen inn i følgende fem hovedkategorier, eller formål:

1. Minimum etter regelverket, som er beregnet etter disse faktorene:

- Grunnressurs (1 pedagog pr. undervisningstime pr. klasse).
- Gruppedeling i f.eks. språkfag, valgfag og mat og helse.
- Tidsressurser ihht. til sentralt avtaleverk for lærere ([SFS 2213](#)).
- Kontaktlærer (reduisert leseplikt 1 time pr. uke).

- Timer til rådgiver/sosiallærer.
  - Kontaktlærer for elevråd.
  - Timer til å dekke opp redusert leseplikt for seniorer.
2. *Administrasjon*, som er samlet tidsressurs til administrative og pedagogiske lederoppgaver.
  3. *Spesialundervisning*, som er tildelt elever etter enkeltvedtak jf. opplæringsloven [§ 5-1](#).
  4. *Minoritetsspråklige elever*, som har særskilte rettigheter knyttet til opplæring i norsk, jf. opplæringsloven [§ 2-8](#).
  5. *Styrking*, eller fleksible pedagogressurser, beskrives som den enkelte skoles økonomiske handlingsrom til å tilpasse undervisningen etter skolens og elevenes behov. For å drive en skole med god kvalitet, vil det alltid være behov for en slik ressurs. Styrking består bl.a. av:
    - Ressurser til delingstimer, bl. a. for å kunne gi ekstra oppfølging til elever som ikke utløser rett til spesialundervisning, men som vil ha behov utover den ordinære undervisningen.
    - Styrking med assistenter for å øke voksentettheten, f.eks. i småskolen, eller tiltak knyttet til det psykososiale miljøet.
    - Ressurser til bibliotekjeneste, IKT-koordinator etc.
    - Ressurser til vikarer.
    - Gi lærere noe reduksjon i leseplikt for å drive utviklingsarbeid innenfor prioriterte områder.
    - Planleggingstid for assistenter.
    - Kompetanseutvikling for lærere.

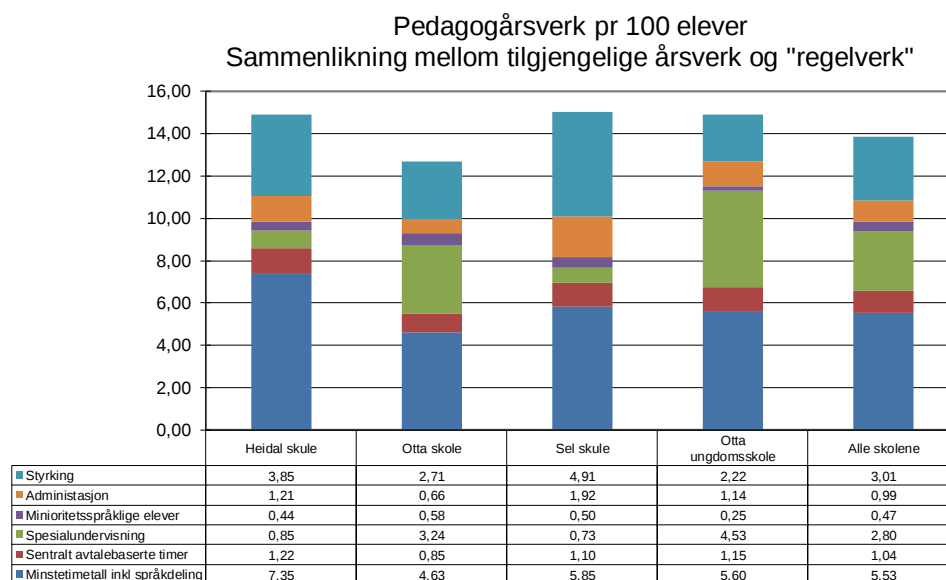
Tabell 3-4 illustrerer hvordan pedagogressursene i skolene i Sel fordeler seg innenfor de fem nevnte formålene i dagens struktur.

Tabell 3-4 Pedagogressurser til ulike formål i skolene i Sel, dagens struktur

Formål	Ressurser skoleåret 2017-2018
Minimum etter regelverket	40,3 årsverk
Administrasjon	6,3 årsverk
Styrking	19,0 årsverk
Spesialundervisning	17,7 årsverk
Minoritetsspråklige elever	3,0 årsverk
Sum som inngår i vurderingene	86,3 årsverk

Figur 3-3 viser hvordan pedagogressursene beskrevet i tabell 3-4 fordeler seg på de fire skolene i Sel kommune pr. 100 elever. Søylen for Sel skule slår så vidt høyt ut, fordi skolen har færre enn 100 elever.

Figur 3-3 Pedagogårsverk pr. 100 elever pr. skole, 2017-2018

3.2.5 Ressurser til skolene og pr. elev frem til 2020

Tabell 3-5 viser at reduksjonen i rammen til skolene i perioden 2017-2020 følger nedgangen i elevtallet. Rammen pr. elev er tilnærmet uendret i perioden frem mot 2020, og elevtallet går samtidig ned med ca. 5 %. Reduksjonen i elevtall gjør at dagens struktur med en uendret ressurstilgang blir vanskelig å gjennomføre. Dette fordi pedagogressursene i stor grad forblir bundet opp til formålene administrasjon og minimum etter regelverket, og ikke kan brukes til fleksible pedagogressurser.

Tabell 3-5 Ramme til skolene og ressurser pr. elev frem til 2020

	2017	2018	2019	2020
Antall elever	662	633	612	601
Ramme skolene	kr. 61 001 940	kr. 59 808 000	kr. 56 808 000	kr. 55 808 000
Kroner pr. elev	kr. 92 148	kr. 94 483	kr. 92 824	kr. 92 859

3.2.6 FDV – utgifter

FDV-utgifter omhandler kommunens utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg. Tabell 3-6 viser gjennomsnittlige FDV-utgifter for Otta skole og Sel skule i perioden 2015-2017. I tillegg viser tabellen FDV-utgifter pr. elev i 1000 kroner.

Tabell 3-6 FDV-utgifter pr. skole (Kilde: Regnskap Sel kommune, 2015-2017)

FDV-utgifter pr. skole			
Skole	Elevtall 2017-2018	Utgifter til skolelokaler gj. snitt 2015-2017 i 1000 kr.	Utgifter pr. elev i 1000 kr.
Otta skole	304	3310	10,9
Sel skule	52	1130	21,7

3.2.7 Skyssbehov

Alle skolene i Sel kommune har elever med behov for skyss til og fra skolen. Totalt er det 310 grunnskoleelever med skyss i kommunen pr. 1.10.2017. For inneværende skoleår er kommunens utgifter til skyss kr. 2,7 millioner. Tabell 3-7 viser en sammenligning av skyssbehov ved dagens struktur og ved en sammenslåing av skolekretsene Sel og Otta basert på elevtall pr. 1.10.17. En eventuell sammenslåing av de to skolekretsene vil innebære at 44 flere elever vil ha behov for skyss. Det vil gi en merkostnad for skyss på kr 433 000.

Tabell 3-7 Skyss – antall elever med skyss ved den enkelte skole. Kilde: GSI, 2017

Skole	Elever med skyssbehov, dagens struktur	Elever med skyssbehov, ved sammenslåing
Otta skole	145	145
Sel skule	8	52
Heidal skule	84	84
Otta u.skole	73	73
Totalt	310	354

I og med at prognosene for elevtallsutvikling tilsier en nedgang, vil en kunne anta at antallet elever med behov for skyss og kommunenes kostnader til skyss går ned i årene som kommer.

4 Presentasjon og vurdering av alternativene

I dette kapittelet presenteres følgende:

- Alternativ 0.
- Alternativ 1.
- Alternativ 1 sett opp mot Alternativ 0.

4.1 Presentasjon av Alternativ 0

Her defineres Alternativ 0 som dagens struktur med en framskrevet redusert ramme på 5,2 millioner kroner, og innebærer følgende skolestruktur:

- En kombinert skole trinn 1–10, Heidal skule.
- To skoler med barnetrinn 1-7, Sel skule og Otta skole.
- En skole med ungdomstrinn trinn 8–10, Otta ungdomsskole.

4.2 Presentasjon av Alternativ 1

Alternativ 1 er denne utredningens alternativ til dagens struktur med en framskrevet redusert ramme på 5,2 millioner kroner, og innebærer følgende skolestruktur:

- En kombinert skole trinn 1 – 10, Heidal skule.
- En skole med ungdomstrinn trinn 8 – 10, Otta ungdomsskole.
- En barneskole trinn 1 – 7 trinn, Otta.

Dette betyr at Sel kommune i Alternativ 1 vil få to skoler med barnetrinn og to skoler med ungdomstrinn.

4.3 Vurdering av de to alternativene

For å kunne vurdere de to alternativene opp mot hverandre er følgende lagt til grunn:

- En økonomisk likestilling av Alternativ 0 og Alternativ 1.
- En helhetlig tilnærming.
- Alternativ 0 og Alternativ 1 vurderes i forhold til hverandre.

4.4 Økonomisk likestilling av de to alternativene

Når det gjelder beregning av forskjeller mellom Alternativ 0 og Alternativ 1, er det gjort på følgende måte:

- Økte utgifter til skyss.
- Reduserte FDV-utgifter.
- Reduserte SFO-utgifter.

For å likestille de to strukturalternativene økonomisk regnes alt om til pedagogressurser, dvs. nøkkelressursen i skolen. Dette er det gjort nærmere greie for i kap. 3.2.4.

1. Økte utgifter til skyss

Elever som eventuelt må bytte skolested vil få behov for skoleskyss. Det betyr at de som ikke har skyss i dag får skyss, og de som allerede har skyss vil måtte skysses lengre. Det er gjort nærmere rede for skyssordning i kapittel 4.5.6. I beregningen for skysskostnader er det brukt kr 9 500 pr. elev for nye som skysses, og kr 1 900 pr. elev som har skyss i dag og som må skysses lengre.

2. Reduserte FDV-utgifter

Endringene er gjort ut fra innhentede opplysninger om hvilke utgifter som blir borte hvis Sel skule tas ut av bruk. Utgangspunkt her er regnskap for Sel kommune 2015–2017. Her er det viktig å presisere at når FDV-utgifter omregnes til pedagogårsverk, vil det kun gjøres gjeldende ved at kommunen i Alternativ 1 ikke lenger har utgifter knyttet til drift av Sel skule. Dersom kommunen likevel ikke får avhendet Sel skule, vil det være noen FDV- utgifter knyttet til strøm og forsikring. Dette er det ikke gjort nærmere økonomisk overslag på.

3. Reduserte SFO-utgifter

Reduserte SFO-utgifter baserer seg på at SFO-tilbudet på Sel skule legges ned. Dette er kostnadsberegnet til kr. 150 000.

I tillegg legges det i Alternativ 1 til grunn at det blir 3 færre klasser enn i dagens struktur, og at dagens administrasjonsressurs ved Sel skule, tilsvarende 100 %, kan anvendes til fleksible pedagogressurser.

4.5 Helhetlig tilnærming

En helhetlig tilnærming handler om hvilke overordnede perspektiv og hensyn en må legge til grunn for vurdering av begge alternativene. I det videre presenteres perspektiv knyttet til barnets beste, kvalitet i skolen, læringsmiljø, forholdet hjem-skole. Videre omtales hensyn en må ta i forhold til skyss, SFO, leksehjelp, valg av målform, forholdet mellom små og store skoler, rekruttering og kompetanse og ikke minst samfunnsmessige konsekvenser. Til slutt knyttes det noen kommentarer til eventuell etterbruk av nedlagt skoleanlegg.

4.5.1 Barnets beste

FNs konvensjon om barns rettigheter av 20. november 1989, artikkel 3, slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende syn ved alle handlinger som berører barn enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer. Dette betyr at kommunen i saker om skolestruktur også må gjøre en helhetlig vurdering av hva som er til barnets beste.

Hva som er til barnets beste kan vurderes ut fra ulike perspektiv og skjønn. Det grunnleggende i oppdragelse og danning av barn vil uansett være at de skal lære å ta vare på seg selv og andre på en god måte. Ved vurdering av hva som er til barnets beste i saker knyttet til skolestruktur, vil det være relevant å ta hensyn til blant annet grad av tilhørighet og nærhet til nærmiljøet, om elevene vil få et tilsvarende godt fysisk

og psykososialt læringsmiljø, trafikkssikkerhet og sikkerhet på skolebuss, akseptabel reisetid og klassestørrelser.

4.5.2 Overordnede styringsdokument om kvalitet i skolen

Skolen har et omfattende samfunnsmandat som er konkretisert gjennom [formålsparagrafen for grunnskolingen](#) (opplæringsloven § 1-1), den øvrige delen av opplæringsloven og forskriftene herunder den [generelle delen av læreplanen](#), [prinsippene for opplæringen og læreplanene for fag](#). Alle formålene som er uttrykt i disse dokumentene kan sies å representere ulike mål på kvalitet i skolen. Disse målsettingene er klare signal til skolen om hvilke sider ved grunnskolingen som bør prioriteres. [Stortingsmelding 31 - Kvalitet i skolen](#), sier at «kvaliteten i grunnskolingen kjennetegnes av i hvilken grad de ulike målene for grunnskolingen i samfunnsmandatet faktisk virkeliggjøres.» Videre sier meldingen at regjeringen har satt følgende tre overordnede mål for grunnskolingen:

- 1. Alle elever som går ut av grunnskolen, skal mestre grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og arbeidsliv.*
- 2. Alle elever og læringer som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.*
- 3. Alle elever og læringer skal inkluderes og oppleve mestring.*

Stortingsmelding nr. 31 (2007–2008) *Kvalitet i skolen*

Disse målene signaliserer at skolene skal prioritere grunnleggende ferdigheter som redskap for videre læring og arbeidsliv, at skolen er et 13-årig løp som flest mulig skal gjennomføre og at skolen skal legge til rette for inkludering og mestring. Det er skoleeier og skolens oppgave å konkretisere og operasjonalisere disse målene gjennom å utvikle gode læringsmiljø for elevene.

Visjon fra [kommuneplanen i Sel kommune fra 2005](#) sier følgende:

“Sel kommune skal være en kommune der innbyggerne har gode levekår og opplever tilhørighet. Sel kommune skal være et samfunn for alle der åpenhet og toleranse står sentralt.”

Delmål for skolen er videre beskrevet slik:

- *Kommunen legger stor vekt på å opprettholde en god og tidsmessig grunnskole, der skolens standard og utstyr er slik at den gir god pedagogisk og miljømessige betingelser for elvene og alle som arbeider i skolen.*
- *Sikre tilrettelagte tilbud til barn og unge med særskilte behov.*

4.5.3 Læreplanverket for grunnskolen og Kvalitetsplan for Sel-skolen

Læreplanverket for grunnskolen, [Kunnskapsløftet](#), består av [generell del](#), [prinsipper for opplæringen](#), [læreplaner for fag](#) og [oversikt over fag- og timefordeling](#). Dette er forskrifter til opplæringsloven og skal styre innholdet i opplæringen.

Den 17. juni 2013 vedtok Sel kommune [Kvalitetsplan for Sel-skolen – Sammen for mer og bedre læring](#). Planen konkretiserer og realiserer de overordnede verdiene i formålsparagrafene i opplæringsloven. Den konkretiserer videre målene som er vedtatt politisk for den norske skolen, og som er gjengitt i kap. 4.5.2. Hensikten med planen er å bruke resultatene som kan hentes ut fra ulike undersøkelser og prøver som gjennomføres i skolen til å forbedre kvaliteten i opplæringen.

Kvalitetsplanen for Sel-skolen er nå under revisjon. En ny kvalitetsplan for skolene i Sel skal vedtas i KS i juni 2018, og skal gjelde for perioden 2018–2021. Arbeidet med å fornye Kunnskapsløftet er også i gang. Den 01.09.2017 ble det fastsatt ny [overordnet del](#) for grunnskolens læreplanverk. Læreplanene for fag skal fornyes ved å gjøre dem mer relevante for framtiden. Fagene skal få mer relevant innhold, tydeligere prioriteringer og sammenhengen mellom fagene skal bli bedre. Nye læreplaner for fag vil være klare høsten 2020.

Den nye overordnede delen av læreplanverket utdyper verdigrunnlaget og de overordnede prinsippene for opplæringen – både pedagogisk praksis og samarbeidet mellom hjem og skole. Rådmannen har lagt føringene i den nye overordnede delen til grunn i revideringen av Sel kommunes kvalitetsplan. I den reviderte kvalitetsplanen for skolen i Sel tydeliggjøres hvilke prinsipper som skal ha hovedfokus og ligge til grunn for skolens arbeid. Fortsatt arbeid med grunnleggende ferdigheter, økt fokus på tidlig innsats, mangfold og inkludering, samarbeid hjem-skole, undervisning og tilpasset opplæring, pedagogisk entreprenørskap og internasjonalisering og arbeid for et trygt og godt læringsmiljø er hovedpunkter i disse prinsippene.

I den nye overordnede delen er fokuset rettet mot elevenes personlige utvikling og identitet, men også evnen til å tenke «vi og oss» i stedet for «jeg, meg og mitt». Målet er at skolen skal bidra til at elevene ser at de er en del av et fellesskap der alle har et ansvar for seg selv og hverandre. Her skal samhandling, inkludering, demokrati, mangfold og ytringsfrihet være sentrale verdier. Hvordan skolene i Sel skal arbeide med dette vil bli konkretisert i ett av fokusområdene i kvalitetsplanen som nå er under revisjon.

4.5.4 Elevenes læringsmiljø

Elevenes rett til et godt fysisk og psykososialt læringsmiljø er nedfelt i opplæringslovens [kapittel 9A](#). Bestemmelsene i dette kapittelet skal sikre elevene et godt og trygt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Læringsmiljøet er en indikator på kvaliteten i skolen. En forskergruppe ledet av Thomas Nordahl (2009) hevder at elevenes faglige, sosiale og personlige læringsutbytte har klar sammenheng med læringsmiljøet.

Utdanningsdirektoratet viser til forskning som sier at følgende fem forhold vil være grunnleggende når man skal arbeide med å utvikle og opprettholde gode læringsmiljø:

1. Lærerens evne til å lede klasser og undervisningsforløpet.
2. Positive relasjoner mellom elev og lærer.
3. Positive relasjoner mellom elever og kultur for læring mellom elever.
4. Godt samarbeid mellom hjem skole (nærmere omtalt i neste kapittel).

5. God ledelse og en organisasjon og kultur som fremmer læring.

Kort oppsummert handler læringsmiljø om at læreren, foreldrene og skoleledelsen har størst betydning for om vi klarer å skape den «gode skolen» for elevene, og at dette vil være uavhengig av skolestørrelse.

4.5.5 Forholdet hjem – skole

Samarbeid hjem – skole handler om hvordan skolen og foreldre sammen kan skape gode læringsvilkår for det enkelte barn og et godt læringsmiljø både i klassen og på skolen. I følge Thomas Nordahl omfatter skole-hjem samarbeid både den støtten som foreldrene gir til sine barn med hensyn til deres skolegang og læring, og den direkte kontakten mellom skole/lærer og foreldre (Drugli og Nordahl, 2013).

Formålsparagrafen i opplæringsloven slår fast at opplæringen i skolen skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet. Samarbeid mellom hjemmet og skolen er også nedfelt som et prinsipp for opplæringen i Kunnskapsløftet. Et godt samarbeid mellom hjemmet og skolen vil styrke elevens motivasjon for skole og styrke opplevelsen av trygghet og tilhørighet. Når skole og hjem jobber på samme lag og drar i samme retning, øker det helheten og sammenhengen i barn og unges hverdag.

Foreldre og foresatte har hovedansvaret for sine barn, og foreldrenes holdninger og innstilling til skolen vil ha stor betydning for elevenes læringsutbytte. Forskning viser at foreldres forventninger og tro på at barna kan, har betydning for barnas læring (Hattie, 2009). Samtidig er foreldre og foresatte en viktig samarbeidspartner for skolen i arbeidet med å forebygge mobbing, utestenging og trakassering av elever.

Det er skolens ansvar å legge til rette for samarbeid med hjemmet. Det kan dreie seg om samarbeid i forhold til enkeltelever og klasser, og samarbeid i rådsorgan som Foreldrenes Arbeidsutvalg (FAU), Samarbeidsutvalg/Skolemiljøutvalg (SU/SMU). I Sel kommune har hver skole FAU og SU/SMU. I tillegg er det etablert et Kommunalt foreldreutvalg (KFU). God og åpen kommunikasjon om elevenes trivsel, faglige og sosiale utvikling vil være det sentrale i samarbeidet. God kommunikasjon forutsetter at skolen snakker til foreldre i et språk som blir forstått, og at foreldre blir sett på som medspillere.

Gjensidighet er et nøkkelord i samarbeidet mellom skolen og hjemmet. For å lykkes i samarbeidet, er det viktig at skolen og hjemmet avklarer hvilke forventninger de har til hverandre, og at begge parter anerkjenner hverandres rolle i elevenes opplæring.

4.5.6 Skoleskyss og reisetid

Skoleskyss er et viktig tema forbindelse med utredning av skolestruktur. I spørsmålet om skyss og akseptabel reisetid, vil hensynet til barnets beste være relevant, jf. kap 4.5.1. Opplæringsloven [§ 7-1](#) regulerer skyss for elever i grunnskolen, men det kommer ikke klart fram av loven hva som er akseptabel reisetid. Utdanningsdirektoratet sier i rundskriv [Udir-3-2009](#) dette om forsvarlig reisetid:

«(...) Utdanningsdirektoratet meiner på denne bakgrunn at det er den totale tida som eleven nyttar frå eleven går/reiser heimanfrå og til opplæringa tek til, og frå opplæringa tek slutt og til eleven er heime om ettermiddagen, som utgjer den samla reisetida.

Det er fleire omsyn å ta når ein skal vurdere kva som er forsvarleg reisetid. Eit relevant omsyn er at barn får tilstrekkeleg fritid og tilstrekkeleg tid i heimen. Dette talar for å

avgrense reisetida. Eit anna omsyn er effektiv og rasjonell organisering av skyssen. Kva som er akseptabel reisetid må derfor avgjerast etter ei konkret vurdering.»

I det samme rundskrivet vises det til Ot. prp. nr. 46 (1997-1998) som sier at det er særlig viktig å organisere skyssen for 6-åringene slik at reisetiden blir så kort som mulig.

Fylkeskommunen organiserer skoleskyssen, og kommunen faktureres for dette. Oppland fylkeskommune er informert om at arbeid med skolestruktur er satt i gang i Sel kommune. Tilbakemelding fra fylkeskommunen vedrørende konsekvenser for skystider ved evt. nedleggelse av Sel skule, er at det kan bli noe endringer både i skyssmønster og skystid.

Fylkeskommunen viser til vedtak i fylkestinget, der avvik på skoleruta for kommende skoleår skal oversendes fylkeskommunen innen 1. februar. Kommunen skal melde inn nye skyss elever, samt fastsette timeplaner for den enkelte skole og klassetrinn for kommende skoleår innen 1. mars. Fylkeskommunen har to måneders varslingsfrist til transportør dersom det blir endringer som gir større rutemessige konsekvenser. Fylkeskommunen vil på bakgrunn av dette bli fortløpende orientert om prosessen og endelig vedtak om skolestruktur i Sel kommune som fattes i juni 2018.

Framskrivning av økte skysskostnader som en konsekvens ved eventuell endring av struktur er det gjort greie for i kap. 4.8., tabell 4.2.

4.5.7 SFO

Ifølge opplæringsloven [§ 13-7](#) skal alle kommuner ha tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for trinn 1-4 og for barn med særskilte behov for trinn 5-7. Siden SFO er et frivillig tilbud, har kommunen ikke ansvar for skyss til og fra SFO. Kommunene sin plikt til å organisere SFO er avgrenset til skoleåret. Dersom det er tilstrekkelig påmeldte barn, gis det også tilbud i ferier. SFO er ikke en del av grunnskoleopplæringen, og innholdet skal være noe annet enn tilbudet barn får i barnehage og skole. SFO skal være et trygt oppholdssted for barn som har behov for opphold ut over skoletiden.

Oppholdet på SFO i Sel kommune er styrt etter disse retningslinjene:

- Barna sin alder og behov skal være utgangspunkt for utformingen av tilbudet.
- Barnas interesser skal blir ivaretatt.
- Barna skal få kjennskap til og ta del i kulturelle aktiviteter.
- Samvær med barna og gode vilkår for lek og utfoldelse under trygge forhold.
- Omsorg og gode relasjoner.
- Det uformelle samværet med andre barn og voksne skal vektlegges.

I Sel kommune er det SFO ved Sel skule, Heidal skule og Otta skole, avd. Nyhusom. SFO er organisert i skolene sine lokaler.

4.5.8 Leksehjelp

I forskrift til opplæringsloven [§ 1A-1](#) heter det at kommunen skal tilby leksehjelp til elever på alle trinn. Leksehjelp er ikke en del av elevenes opplæring, og er derfor et frivillig tilbud. Leksehjelp er lagt rett etter skoleslutt. Det ordinære skysstilbudet gjelder ikke for leksehjelp. Det betyr at elever som benytter seg av leksehjelp, enten går hjem eller blir hentet.

Ved en eventuell nedleggelse av Sel skule, vil det naturlig nok ikke være aktuelt for elever fra Sel å gå hjem. Det kan også være vanskelig for foreldre å hente eleven med tanke på deres arbeidstid. For å sikre at retten til tilbud er ivarettatt for alle elever, må en derfor ta hensyn til dette forholdet når en skal organisere tilbudet om leksehjelp. En mulig løsning for å ivareta elevens rett, kan være at elever fra Sel som benytter seg av leksehjelp følger ungdomsskolens skyssordning den aktuelle dagen. Dette må imidlertid avklares og planlegges med fylkeskommunen.

4.5.9 Målform

Det er kommunen som bestemmer skriftlig målform enten for alle skolene i kommunen eller for den enkelte skole. Etter folkeavstemminger i 2012 og 2013, har Sel kommunestyre bestemt at for Otta skole skal bokmål være skriftlig målform, mens nynorsk skal være skriftlig målform ved Sel skule og Heidal skule, trinn 1 - 7. Fra 8. trinn velger elevene målform selv.

Opplæringsloven [§ 2-5](#) sier at når minst ti elever på et av årstrinnene 1-7 i en kommune ønsker skriftlig opplæring på et annet hovedmål enn det kommunen har vedtatt, har de rett til å tilhøre en egen klasse. Videre sier opplæringsloven at elever som blir overført til en ny skole med et annet hovedmål enn det de har hatt på årstrinnene 1 - 4, fremdeles har rett til skriftlig opplæring på det opphavelige hovedmålet. Dersom det er flere enn ti elever, har de rett til å tilhøre en egen klasse. Er det færre enn ti elever, har de rett til å tilhøre en egen gruppe i norskfaget. Dette betyr at bestemmelsen om rett til å fortsette med sitt hovedmål gjelder for elever som skal starte på 5. trinn, og at elever som skal starte på et av trinnene 1 - 4 må skifte hovedmål dersom de er færre enn ti elever. Dersom skolen må opprette ekstra klasser eller grupper som en konsekvens av valg av målform, kan kommunen søke fylkesmannen om skjønnsmidler for å kompensere for dette.

Bestemmelsene i opplæringsloven § 2-5 er rettigheter elevene har, og som det er kommunens plikt å ivareta. Dermed kan bestemmelsene om målform i opplæringsloven få konsekvenser for gruppedeling og antall klasser dersom elever blir overflyttet til en annen skole som en konsekvens av endret skolestruktur.

Ved endring av skolestruktur, enten ved bygging av ny skole eller overflytting av elever fra en skole til en annen, skal kommunen gjennomføre rådgivende folkeavstemming om skriftlig målform ved den nye skolen eller mottaksskolen. Dersom et vedtak i Sel kommunestyre 18.06.2018 resulterer i en strukturendring, må det planlegges og gjennomføres rådgivende folkeavstemming om målform for trinn 1-7.

4.5.10 Forholdet mellom små og store skoler

Når det gjelder forholdet mellom skolestørrelse og trivsel og læringsutbytte, finnes det ikke forskningsmessig belegg for å konkludere entydig om at kvalitet og trivsel samlet sett varierer for skoler med ulik størrelse. Internasjonalt viser resultatene fra John Hatties forskning (2009) at skolestørrelse, skolebygninger og økonomi alene betyr lite for elevenes læringsutbytte. Videre sier Hattie at organisering som for eksempel åpne skoler, aldersblanding og redusert klassestørrelse heller ikke ser ut til å ha noen effekt på elevenes læringsmiljø og læringsutbytte.

Resultatene på nasjonale prøver på kommunenivå varierer noe fra år til år. Jevnt over ligger elevene på 5. trinn litt under landsgjennomsnittet, mens elevene på 8. trinn ligger

på eller litt over landsgjennomsnittet. I og med at resultatene varierer noe fra år til år, kan en ikke si noe sikkert om hvorvidt resultatene på nasjonale prøver er påvirket av skolestørrelse. Resultatene på Elevundersøkelsen på 7. trinn viser høy grad av trivsel blant elevene på de to skolene. Elever rapporterer om noen grad av mobbing på begge skolene, og det varierer noe fra år til år. Oddbjørn Knudsens forskning (2005) støtter opp om at mobbing finnes og at omfanget varierer fra skole til skole og fra år til år. Han sier videre at det ikke ser ut til at skolestørrelse eller om skolen ligger i byen eller på landsbygda kan forklare ulikhetene, men at det kanskje kan skyldes forhold ved skolen selv. Ut fra dette kan en si at det er måten skoleledelsen håndterer utfordringer knyttet til mobbing på som er avgjørende for opplevd kvalitet.

I en presentasjon av hovedfunn etter [OECDs internasjonale studie av undervisning og læring \(TALIS\) fra 2009](#), blir det hevdet at variasjoner i læreres praksis er større innad på skolene enn mellom skoler og mellom land. Professor Eirik Irgens sier at det er viktig for kvaliteten i skolen at enkeltlærere lærer og utvikler seg og blir gode lærere, men at dette ikke er nok for å skape *den gode skole*. Han sier videre at det arbeidet lærerne gjør som et samlet personale også er viktig for kvaliteten i skolen og for elevenes læringsutbytte og læringsmiljø (Andreassen, Irgens & Skaalvik red, 2010). Professor Viviane Robinson ved Universitetet i Auckland, New Zealand har gjennomført studier av hva som har betydning når man skal lede skoler på en måte som gjør en forskjell for elevers faglige og sosiale utvikling. Hovedfunnet i studien viser at skoleleders deltagelse i skoleutviklingsarbeid utgjør en vesentlig forskjell for undervisning og læring på sine skoler, og gjennom dette forbedrer elevenes læringsprestasjoner. Lederkompetanse og ressurser til å lede læreres læring er et viktig premiss å ta med inn i den helhetlige vurderingen av hvordan vi fremover skal dimensjonere oss for å få best mulig ressursutnyttelse til beste for elevenes læringsutbytte (Robinson, 2014).

4.5.11 Rekruttering og kompetanse

I saker som gjelder skolestruktur finner en ofte at begrepet *robuste skoler* blir brukt. Innholdet i begrepet kan dreie seg om å skape skoler med mangfold både i elevmassen og i personalet. Samtidig som skolen er utsatt for statlige endringskrav, vil det også være behov for endring som er initiert fra skolen selv. Endringsarbeid er en kontinuerlig prosess og en forutsetning for å forbedre kvaliteten i opplæringen. Dette stiller store krav til ledelsen og kollegiet. Kompetente fagmiljø både på lærer- og ledersiden er en suksessfaktor for å drive slike prosesser, og forskning viser at lederkompetanse og lederressurs er vesentlig i forhold til å lede læreres læring til beste for elevenes læringsutbytte.

På barnetrinnet og ungdomstrinnet er det kompetansekrav for å undervise i fagene norsk, matematikk og engelsk. Samtidig er det innført en to-delning av lærerutdanningen. Vi ser derfor en endring mot at lærere i større grad utdannes til fag- og trinnlærere enn allmennlærere i tiden som kommer. Dette er endringer som innebærer at størrelsen på skolen kan få betydning for:

- mangfoldet av fagkompetanse en skole har «råd» til å ha og
- hvor faglig attraktiv skolene oppfattes å være for lærere og ledere som har den etterspurte kompetansen.

Flere høyskoler og universitet tilbyr nå videreutdanning innenfor skoleledelse, og stadig flere som enten jobber eller ønsker å jobbe med skoleledelse tar denne

videreutdanningen. Dette er kompetanse som er viktig for å kunne lede en så mangfoldig organisasjon som en skole er. I Sel kommune har det over flere år vært satset på lederutvikling. For skolene betyr det at både rektorer og inspektører har fått styrket sin kompetanse innenfor ledelse.

Det som er nevnt ovenfor understreker behovet for en viss størrelse på fagmiljøet på skolen og indikerer at det kan være grunnlag for å hevde at det er en sammenheng mellom større skoler og bedre kvalitet og arbeidsgivers mulighet til å rekruttere kompetanse.

4.5.12 Samfunnsmessig vurdering i forhold til lokalsamfunn

Skolen er en viktig møteplass i mange lokalsamfunnet også utenfor skoletid. Nedleggelse av skoler kan derfor føre til at aktiviteter i lokalsamfunnet som finner sted på skolen må finne nye arenaer. Endringer av skolestruktur trenger ikke medføre en negativ utvikling for lokalsamfunnet, men med bakgrunn i erfaringer fra andre skolenedleggelse ser vi at mange oppfatter denne type endringer som negativt for lokalsamfunnet. Nedleggelse av skoler skjer ofte i lokalsamfunn som fra før har mistet ulike funksjoner gjennom årene grunnet befolkningsendringer m.m. Det er derfor viktig at involverte i skolestrukturdebatt tar innover seg at denne type saker setter mange følelser i gang. Bevisst fokus på å forebygge skadelige effekter i løpet av prosessen og i etterkant for å sikre lokalsamfunnene som blir berørt vil derfor være viktig. En åpen og god dialog mellom kommunen og berørte parter er derfor helt avgjørende.

Det er flere ringvirkninger som kan oppstå ved en skolenedleggelse, og det kan bl. a. være:

- At fritidsaktiviteter inkl. besøk hos venner i større grad lokaliseres til den nye skolen med bl.a. økt behov for skyss. Det kan igjen gi økt tidsklemme for foreldre og en redusert mulighet for å få oppslutning av lokale barne- og ungdomsaktiviteter som resultat.
- At lokalsamfunnet kan miste skolen som fysisk base for aktiviteter på kveldstid og i helger for idrettslag, grendelag m.m.
- At lokalsamfunnet kan miste skolen som sentralt samlingspunkt og identitet for området.
- Eventuell fraflytting og konsekvenser for lokalt næringsliv.
- Der det ikke er felles arbeidsmarked i kommunen grunnet store avstander, kan en skolenedleggelse føre til tap av lokale arbeidsplasser.

Det finnes lite forskning i Norge på konsekvensene for et lokalsamfunn når skolen blir lagt ned. Det en kan si, er at når et eventuelt vedtak om nedleggelse er fattet, er det måten kommunen og lokalsamfunnet håndterer dette på sammen som er avgjørende for framtida til lokalsamfunnet. Hvor omfattende virkningene blir, kan avhenge av:

- Bosettingsmønster og livskvalitet.
- Kommunens boligstruktur.
- Tilrettelegging for og drift av organisasjonsliv og fritidsaktiviteter.

- Lokalmiljøets robusthet og innbyggernes innstilling.
- Kommunens evne til å sette inn avbøtende tiltak.

4.5.13 Etterbruk

I kapittel 2.2 er det vist til at en forutsetning for utredningsarbeidet er at frigjort skoleanlegg ikke blir tatt i bruk til privatskole. Det er likevel viktig å drøfte spørsmålet omkring eventuell etterbruk i høringsrunden. Det er lokalsamfunnet som har eierforholdet og kjenner best lokale ønsker og behov. Det vil i denne sammenheng være vesentlig å drøfte hvilke funksjoner lokalsamfunnet mener er mest sentrale å opprettholde lokalt, og om det er nye funksjoner som kan etableres. Fra kommunens side kan oppgaven være å bidra til å legge til rette for å opprettholde og utvikle nye funksjoner i samarbeid med lokalsamfunnet, men kommunens oppgave kan ikke være å drifte aktivitetene. Hvilke avbøtende tiltak som kan iverksettes i forhold til fremtidig bruk av skoleanlegg vil slik sett være avhengig av flere faktorer, som mulighet for å skape næringsvirksomhet, foreningsliv, boliger m.m.

4.6 Vurdering av Alternativ 1 opp mot Alternativ 0

I dette kapittelet gjøres en vurdering av Alternativ 1 opp mot Alternativ 0. Vurderingene gjøres systematisk etter følgende mal:

- Beskrivelse av Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0.
- Antall elever og klasser.
- Konsekvenser for skolebygg.
- Netto endring i utgifter til skyss, FDV og SFO gjort om til pedagogårsverk.
- Forskjell i bruk av pedagogressurser til ulike formål.
- Forhold som taler for Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0.
- Forhold som taler mot Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0.
- Mulighet for gjennomføring.

4.6.1 Beskrivelse av Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0

- Sel skule legges ned og elevene får sitt skoletilbud på Otta barneskole. I dette ligger det at en overflytting vil kunne skje før nye Otta skole 1 – 7 står klar.
- Elever på trinn 1 – 4 vil få tilbud om SFO på Otta skole, avd. Nyhusom. Her er arealet stort nok, og organiseringen av SFO vil kunne tilpasses arealet. I Sel kommunes vedtekter for SFO, pkt. 9.2, heter det at grunnbemanning er en voksen pr. 15. barn.
- Tilbud om leksehjelp vil bli gitt på Otta skole.
- Heidal skule som i dag.

- Otta ungdomsskole som i dag.
- Det vil måtte innføres nye skolekretsgrenser for elever på trinn 1 - 7 som i dag tilhører Sel skolekrets slik at Otta skolekrets også omfatter elever fra Sel.
- Det må planlegges og gjennomføres rådgivende folkeavstemming om målform for trinn 1-7 ved Otta skole.

4.6.2 Antall elever og klasser

Tabell 4-1 viser beregnet antall klasser ut fra elevprognoser og skolebyggenes elevkapasitet. I beregningen av antall klasser er elevtallene i tabell 3-1 lagt til grunn. Otta skole har bokmål som hovedmål, mens Sel skule har nynorsk som hovedmål. Her er det ikke tatt hensyn til eventuell opprettelse av ekstra klasser eller grupper ved Otta skole som en følge av elevenes valg av målform. Dette er nærmere beskrevet nedenfor. Sammenlignet med Alternativ 0 vil Alternativ 1 gi en reduksjon i skolens elevkapasitet, og dermed en reduksjon i FDV-utgifter.

Tabell 4-1 Teoretisk beregnet antall klasser, Alternativ 1.

Alt 1	Elever i skolen totalt						Skolens elev-kapasitet	Antall klasser					
År	2017	2018	2019	2020	2021	2022		2017	2018	2019	2020	2021	2022
Otta skole	356	350	335	322	315	298	450	14	14	14	14	14	13

Regelverket knyttet til valg av målform er beskrevet i kap. 4.5.9. I henhold til opplæringsloven har ikke elever som skal starte på et av trinnene 2 – 4 den samme retten til å fortsette med sin målform som elever som skal starte på et av trinnene 5 – 7. Når det er flere enn 10 elever på et trinn som ønsker nynorsk, vil de utløse retten til en egen klasse.

Ved overflytting av trinn 1 – 4 fra Sel skule til Otta skole vil også areal være en faktor som slår inn i forhold til antall klasser i tillegg til målform. Dersom elevene fra Sel skule ikke ønsker å fortsette med nynorsk som målform, kan det utløse større grupper enn det noen av klasserommene på Nyhusom har kapasitet til. Derfor vil det være slik at en kan få en situasjon der arealet på rommene vil gi klassedeling. I den økonomiske utregningen er det ikke tatt høyde for klassedeling som en følge av valg av målform og/eller for små klasserom.

4.6.3 Konsekvenser for skolebygg

Sel skule blir ledig til andre formål. Det forutsettes dermed at kommunen ikke har FDV-utgifter på bygget. Det er heller ikke lagt inn en verdi i forhold til alternativ bruk eller salg.

4.6.4 Netto endring i utgifter til skyss, FDV og SFO gjort om til pedagogårsverk

Tabell 4-2 viser at Alternativ 1 gir en netto endring i utgifter til skyss, FDV og SFO tilsvarende kr. 847 000. Et pedagogårsverk er beregnet til kr. 650 000. Det betyr at en i Alternativ 1 frigjør midler tilsvarende 1,3 årsverk.

Tabell 4-2 Netto endringer skyss, FDV og SFO, Alternativ 1

Kostnader og forutsetninger	Årlig endring i kostnader sammenlignet med Alt 0, 1000 kr
Endring FDV-kostnader	-1130
Reduserte SFO-kostnader	-150
Økte skysskostnader basert på GSI 2017	433
Totalt	-847
Omregnet til endring i pedagogårsverk	1,3

Ut fra elevtall pr. 1.10.2017 er det beregnet 52 elever med behov for skyss ved en eventuell nedleggelse av Sel skule. 44 av disse har ikke skyss i dag.

Som beskrevet i kap. 4.4. legges det i Alternativ 1 til grunn at det blir tre færre klasser enn i dagens struktur, og at dagens administrasjonsressurs ved Sel skule tilsvarende 100 % kan anvendes til fleksible pedagogressurser.

4.6.5 Forskjell i bruk av pedagogressurser til ulike formål

Figur 4-1 illustrerer forskjellene i antall årsverk og fordelingen av disse til ulike formål. Før en viser hvorfor de to alternativene medfører en ulik bruk av pedagogressurser, er det viktig å minne om at begge alternativene viser allerede vedtatt nedtak i skolens samlede ramme på kr. 5,2 mill. innen 2020. Hensikten blir derfor å belyse hvordan skolens samlede pedagogressurser fordeler seg til ulike formål innenfor de to alternativene, og hvordan dette påvirker skolens økonomiske handlingsrom, dvs. formålet styrking.

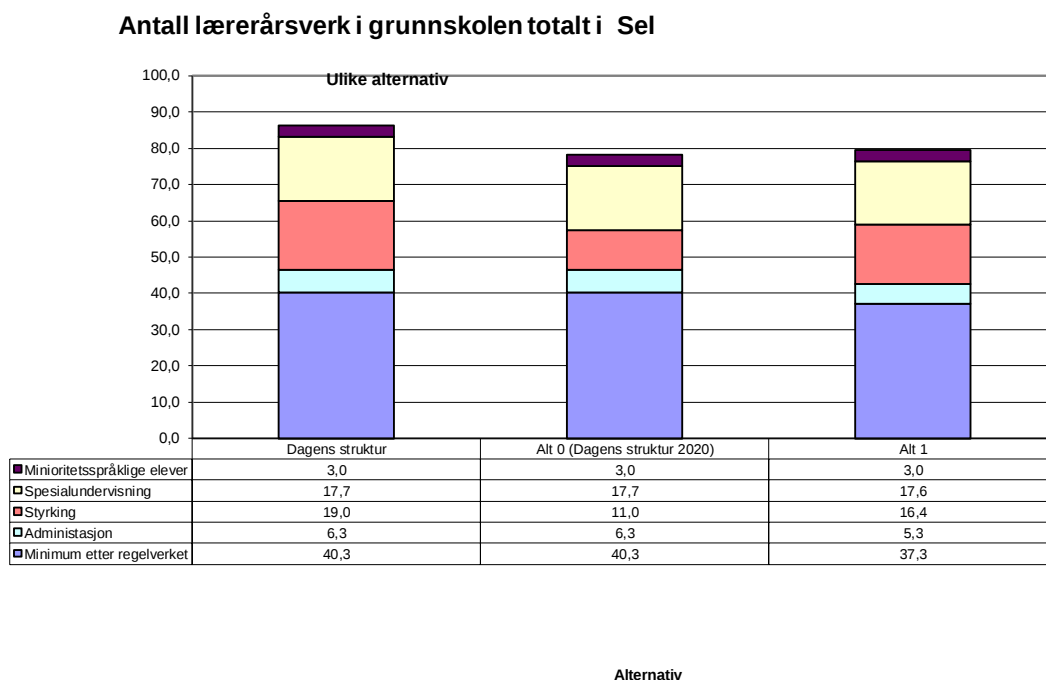
Dagens struktur, jf. definisjon i kap. 1, er ikke et reelt alternativ, men er likevel tatt med for å synliggjøre forskjellene i skolens fleksible pedagogressurser til formålet styrking, dvs. skolens handlingsrom.

Alternativ 0 viser at pedagogressurser til antall klasser, administrasjon/ledelse, spesialundervisning og minoritetsspråklige videreføres på dagens nivå, mens pedagogressurser til styrking reduseres.

Alternativ 1 viser at pedagogressurser til antall klasser og administrasjon/ledelse reduseres, mens ressurser til spesialundervisning og minoritetsspråklige vil være på dagens nivå. Pedagogressurser til styrking vil øke sammenlignet med Alternativ 0.

Denne framstillingen viser at skolene i Alternativ 1 vil få et økonomisk handlingsrom opp mot dagens nivå til tross for framskrevet nedtak.

Figur 4-1 Fordeling av pedagogressurser til ulike formål i dagens struktur, Alternativ 0 og Alternativ 1

4.6.6 Forhold som taler for Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0

Alternativ 1:

- Fører til at skolenes reelle nedtak i årsverk blir 6,7 mot 8 i Alternativ 0.
- Gir skolene større økonomisk handlingsrom.
- Reduserer skolenes elevkapasitet med 100.
- Kan føre til større og mer robust fagmiljø.
- Kan gi skolene større fleksibilitet til å kunne utnytte læreres fagkompetanse.
- Kan gi større mulighet for å finne venner med flere på trinnet ved Otta/Sel.
- Kan føre til at Otta skole kan framstå som en mer attraktiv arbeidsplass ved at et blir et større fagmiljø som kan trekke til seg søkere med ønsket kompetanse.
- Vil skape forutsigbarhet og stabilitet både for elever, foreldre og skolen.

4.6.7 Forhold som taler mot Alternativ 1 i forhold til Alternativ 0

- **Alternativ 1:**

- Fører til at flere elever må skysses fra nærmiljøet. Andelen som skysses øker med ca. 7 % av det totale antall elever. Her må det tas hensyn til hva som er akseptabel skysslengde for enkelte elever.
- Gir færre elever muligheten til å gå til og fra skolen. Dette vil kunne føre til at det blir mindre hverdagsaktivitet for elevene, noe som ikke bygger opp under folkehelseperspektivet om mest mulig aktivitet.
- Fører til at elever ved Sel skole vil ikke lenger ha samme tilgang til svært gode uteareal.
- Medfører et tap av skolen for Sel som et lokalsamfunn.
- Innebærer endringer for ansatte, elever og foreldre ved Sel skule.

4.7 Vurdering av gjennomførbarhet av de to alternativene

4.7.1 Alternativ 0

Ved utredning av skolestrukturen i Sel i 2014, ble det i [kap. 2.7.1](#) gjort en vurdering av gjennomførbarhet ved videreføring av skolestrukturen med kutt i rammene, også den gang kalt Alternativ 0. Følgende konsekvenser ble beskrevet ved Alternativ 0:

- Færre timer til deling av klasser der det er behov.
- Redusert tilbud om intensive lesekurs til elever som trenger det.
- Reduksjon i antall timer til særskilt norskopplæring for minoritetsspråklige elever.
- Reduksjon i timer til svømmeopplæring ved alle skolene.
- Flere elever pr. kontaktlærer.
- Redusert/ingen tid til teamledelse.
- Færre valgfag og språkfag.
- Reduksjon i ressurs til vikarer.
- Reduserte muligheter for etter- og videreutdanning for lærere.

På tross av konsekvensene som ble beskrevet i 2014, ble det vurdert at det ville være forsvarlig å gjennomføre Alternativ 0. Det ble videre pekt på at det ved eventuelt ytterligere redusert ramme framover som følge av forventet nedgang i elevtall, ville bli vanskelig å drifte en kvalitativt god skole med en videreføring av strukturen med fire skolesteder. Siden utredningen i 2014, har Sel skule blitt en firedelt fådelt skole, dvs. at 1. og 2. trinn og 3. og 4. trinn er slått sammen, mens 5.-7. trinn er fordelt på to klasser. Heidal skule har slått sammen 3. og 4. trinn og 5. og 6. trinn.

Når skolene i Sel kommune nå står framfor nedtak i rammen som en konsekvens av demografisk utvikling, finner rådmannen grunn til å reise spørsmål om kommunen gjennom Alternativ 0 vil være rustet til å drifte en kvalitativt og likeverdig god skole.

Alternativ 0 vil innebære at store deler av de samlede ressursene til skole forblir bundet opp i antall klasser og administrasjon, og skolenes fleksible ressurser og handlingsrom vil bli ytterligere redusert. Skolenes handlingsrom blir dermed betydelig svekket.

4.7.2 Alternativ 1

Tatt i betraktning i hensynet barnets beste, trygg overgang, skolenes mulighet til å forberede endringene og kravet om rådgivende folkeavstemming om målform som beskrevet i kap. 4.5.9, vurderer rådmannen at gjennomføring av endring i skolestruktur fra skolestart august 2018 hverken er realistisk eller forsvarlig. Det vises for øvrig til kommentarer under kapittel 6 hvor tidsaspektet er ytterligere problematisert.

Ved forrige utredning av skolestruktur tilrådte rådmannen en endring i skolestrukturen som tilsa at skolene fikk et skoleår til å forberede endringen. Det kan være en mulig tidslinje også denne gangen. I en slik tidslinje vil skolene bruke våren til planlegging og forberedelser, mens selve effektueringen av endringen finner sted etter sommerferien. For de yngste barna kan dette være lang tid fra planlegging til effektivering.

En annen mulig tidslinje kan derfor være å tenke seg en gjennomføring fra 1.1.2019. Da får skolene høsten på seg til å forberede endringen både med tanke på elevene, foreldrene og personalet. Dette vil gi en kortere periode fra planlegging av overflytting til effektivering finner sted, enn om overflyttingen blir lagt til skolestart i august.

I 2019 skal skolenes økonomiske rammer tas ned med kr. 3 mill. Dette nedtaket er så stort at det må effektueres fra 1.1.2019. Ved en endring av skolestrukturen fra 1.1.2019, vil det være bedre sammenheng mellom nedbemanningsprosess og det økonomiske nedtaket. I høringen vil det være viktig å få innspill på en endring av skolestruktur fra 1.1.2019.

En kan også tenke seg annen mulig gjennomføring fra skolestart 2020-2021. Da skal etter planen ny Otta skole 1-7 stå ferdig. I den sammenheng kan det pekes på at en ved å vente med å overflytte elevene fra Sel til ny skole står ferdig, vil unngå at elevene fra Sel må bytte skole to ganger i løpet kort tid.

4.7.3 Skolekretsgrenser og nærskoleprinsippet

Sel kommune har i dag tre skolekretser - Sel, Otta og Heidal. Alternativ 1 vil innebære en endring i skolekretsgrenser for elever på Sel. [Opplæringsloven § 8-1](#) sier at kommunen kan gi forskrifter om skolekretsgrenser. I rundskriv [Udir-2-2012](#) sier Utdanningsdirektoratet at

«Verken opplæringsloven eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelser knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlingsfriheten. En avgjørelse må bygge på et kommunestyres økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.»

I et [svar til Fylkesmannen i Nordland](#) av 04.02.2013 angående kretsgrenser og nærskoleprinsippet sier Utdanningsdirektoratet følgende:

«Forskrift om skolekretsgrenser skal være en funksjon av hvordan nærskoleprinsippet skal ivaretas for den enkelte elev i kommunen. Det kan ikke legges vekt på hensyn som vil være i strid med nærskoleprinsippet eller opplæringslovens formål, for eksempel «lik

belastning» på kommunens skoler, opprettholdelse av skoler med lavt elevgrunnlag, spredning av faglig sterke og svake elever, samling av spesialundervisningselever osv. Kommunale forskrifter må således holde seg innenfor rammene som loven stiller opp.»

Nærskoleprinsippet er en individuell rett elever har etter opplæringsloven. Utdanningsdirektoratets svar til Fylkesmannen i Nordland sier dette om nærskoleprinsippet:

«Hensikten med nærskoleprinsippet er blant annet å gi barna anledning til å skape eller fastholde holdepunkter i nærmiljøet. Et slikt holdepunkt er skolen. Det er derfor viktig at barna har en rett til å gå på skole i det som er deres naturlige nærmiljø.»

Videre sier Utdanningsdirektoratet at vurderingen av nærhet må ta utgangspunkt i de skoler som til enhver tid finnes i kommunen. Der det er snakk om skoleskyss, skal den organiseres slik at elevene får akseptabel reisetid. Dette er særlig viktig med hensyn til de yngste barna.

Dette betyr at en kommune ikke kan opprette nye kretsgrenser for å opprettholde en skole med lavt elevgrunnlag. Videre må kommunen ta hensyn til den enkelte elevs rett til å gå på nærskolen, og vurderingen av nærhet vurderes ut fra de skoler som til enhver tid finnes i kommunen.

5 Nedbemanning

Reduksjonen i skolenes ramme fra 2017 til 2020 er til sammen på kr 5,2 mill. kroner og tilsvarer 8 årsverk ved Alternativ 0 og 6,7 årsverk ved Alternativ 1. Det betyr at personalressursene reduseres, og at begge alternativene vil medføre nedbemanning. En slik situasjon, skal [Sel kommunes plan for omstilling og nedbemanning følges](#).

6 Avsluttende betraktninger

De to alternativene som er belyst og drøftet skal danne grunnlaget for valget som blir besluttet for kommunens framtidige skolestruktur. Viktig stikkord her er at det valget som blir tatt *må gi kommunen en robust og forutsigbar struktur for mange år fremover*. Det er viktig for elevene, ansatte og lokalsamfunnene at debatten om skolestruktur ikke kommer opp igjen om kort tid. Det er krevende prosesser, og en forutsigbar skolehverdag er viktig for alle parter.

I utredningsarbeidet er det lagt vekt på å skille økonomiske og kvalitative argumenter i begge alternativene, som framstiller hvordan pedagogressursene blir fordelt til ulike formål innenfor den økonomiske rammen til skolene.

På bakgrunn av at framskriving av elevtall viser en tydelig nedgang innen kort tid og medfører et nedtak på kr. 5,2 mill., vil rådmannen uttrykke bekymring for kvaliteten i skolen ved en videreføring av dagens skolestruktur. Det gjelder både med tanke på lærernes mulighet til tilrettelegging for god opplæring og for skoleledelsens forutsetninger for å lede og utvikle skolene i Sel.

I utredningen er det pekt på at rådmannen hverken finner det forsvarlig eller realistisk å endre struktur med virkning fra oppstart skoleåret 2018-2019. Dette fordi denne type endringsprosesser må planlegges godt, slik at man sikrer at endringen oppleves så god

og trygg som mulig både for elever, ansatte og foreldre/foresatte. En må unngå at eventuelle endringer i skolestrukturen fører til unødige belastninger for elevene. Hva som er et langt nok tidsperspektiv ved en eventuell endring av skolestrukturen vil kunne diskuteres, og det er derfor viktig i høringsrunden å få innspill på dette. Rådmannen har i utredningen pekt på at nedlegging av skoler kan føre til endringer i det sosiale miljøet i små grender, og at dette er et moment som vil være aktuelt å drøfte i høringsperioden og i den politiske debatten.

Aktuelle lover, forskrifter, rundskriv og planer

- [FNs konvensjon om barns rettigheter av 20. november 1989.](#)
- [Forvaltningsloven.](#)
- [Opplæringsloven.](#)
- [Forskrift til opplæringsloven herunder Kunnskapsløftet som inneholder prinsipp for opplæringen, generell del og læreplaner for fag.](#)
- [Arbeidsmiljøloven.](#)
- [Rundskriv Udir-3-2009: Retten til skyss.](#)
- [Udir-2-2012: Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser.](#)
- [Brev fra Utdanningsdirektoratet til fylkesmannen i Nordland: Nærskoleprinsippets betydning for fastsettelse av skolekretsgrenser.](#)
- [Oppland fylkeskommune: Håndbok for grunnskoleskyssen i Oppland. Godkjent av fylkestinget 18.04.2013 og oppdatert i FR-vedtak 10.02.2016.](#)
- [Utdanningsdirektoratet: Læreplan for grunnskolen, Kunnskapsløftet.](#)
- [Kunnskapsdepartementet: Stortingsmelding 31 – Kvalitet i skolen, 2007-2008.](#)
- [Sel kommune: Kvalitetsplan for Sel-skolen, 2013 – 2017.](#)
- [Sel kommune: Kommuneplan for Sel, 2005-2017.](#)
- [OECD: Teaching And Learning International Survey \(TALIS\), 2008.](#)
- [Sel kommune: Utredning av skolestruktur i sel kommune, 2014.](#)
- [Sel kommune: Budsjett og økonomiplan 2018 – 2021.](#)
- [Sel kommune: Plan for omstilling og nedbemanning.](#)
- [SFS 2213 - Undervisningspersonalet i kommunal og fylkeskommunal grunnopplæring](#)

Litteraturliste

- Andreassen, R.-A., Irgens, E.J. & Skaalvik, E.M. (red.). (2010). *Kompetent skoleledelse*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Carlsten, T.C., Vibe, N. og Aamodt, P.O. (2009). *Å være ungdomsskolelærer i Norge. Resultater fra OECDs internasjonale studie av undervisning og læring (TALIS)*. NIFU STEP.
- Ertesvåg S., Gustavsen A., Nergaard, S., Nordahl, T., Sunnevåg, A-K. og Tveit, A. (2009). *Materiell for helhetlig arbeid med læringsmiljøet*. Oslo: Forskergruppen 2009, Utdanningsdirektoratet.
- Hattie, J. (2009). *Visible Learning. A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. New York: Routledge.
- Knudsen, O. (2005). *Mobbing i skolen. Årsaker, forkomst og tiltak*. Høgskolen i Nesna.
- Knudsmoen, H., Løken, G., Nordahl, T. og Overland, T. «Tilfeldighetenes spill». *En kartlegging av spesialundervisning 1 – 4 timer pr. uke*. Høgskolen i Hedmark. Rapport nr. 9 – 2011.
- Manger, T., Lillejord, S., Nordahl, T. & Helleland, T. (2013). *Livet i skolen 1*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Robinson, V. (2014). *Elevsentrert skoleledelse*. Oslo: Cappelen Damm
- Stortingsmelding 31(2007 – 2008) *Kvalitet i skolen*.